

LÄRARHANDLEDNING FÖR HÖGSTADIET OCH GYMNASIET

SPEED 2

16.3 – 26.5 2019

James Richards, Phrasing, 2018. Bredbildsprojektion, loop. Installationsbild Malmö Konsthall. Courtesy konstnären; Galerie Isabella Bortolozzi, Berlin; Cabinet Gallery, London; Rodeo, London / Piraeus. Foto: Helene Toresdotter

S:t Johannesgatan 7, Malmö (Station Triangeln)
tel 040-34 60 00 konsthall.malmo.se
Öppet alla dagar 11–17 onsdagar 11–21
Frågor: ylva.brannstrom@malmo.se

MALMÖ KONSTHALL

INFORMATION

Konst kan fungera som underlag för arbetsområden och projekt – i alla skolämnen. Konsten kan ge eleven både form och innehåll och ses som ett sätt att uttrycka sitt kunskapsinnehåll. Därmed kan konst vara både stoff och dokumentation – där användandet av konsten i skolarbetet ger både lärare och elev användbara verktyg.

Materialet du har i din hand kan hjälpa dig som lärare att förbereda dig och klassen inför besöket, men ger också förslag på uppgifter att arbeta med både på Malmö Konsthall och när ni är tillbaka i klassrummet. Det fungerar bäst till högstadiet och gymnasiet, men inspireras gärna inför besök med andra årskurser.

Boka visning

För skolor inom Malmö stad är det alltid gratis att boka en visning. Visningen tar ca 45 minuter och anpassas efter elevernas ålder. Bokningsbart tisdag – torsdag 9 – 17, fredag 11 – 17. Boka på bokning.konsthall@malmo.se senast en vecka i förväg.

Visningarna hålls av konstpedagoger som är väl insatta i utställningen. De kan även svara på övergripande frågor om Malmö Konsthall.

Vill man komma på egen hand med en klass och använda sig av lärarmaterialet så är man varmt välkommen under öppettid. Vi har alltid värdar i utställningen som i mån av tid kan svara på frågor.

TIPS!

Skriv ut sidan 6 och dela ut till eleverna på konsthallen. De kan då arbeta enskilt eller i grupp med någon eller några av frågeställningarna.

Skapande

Under höst och vår erbjuder vi visning och skapande verkstad med utgångspunkt i utställningen. Projekten bokas genom kulturkartan. Det är kostnadsfritt att delta, men genomförs under en viss period och har begränsat antal tillfällen. Om man bokar ett projekt med skapande så möter man en konstpedagog och en konstnär. Till SPEED 2 erbjuder vi projekt till ÅK 4 och 5, se kulturkartan.

Förhållningsregler

Vår viktigaste regel för alla besökare är att man inte får röra konstverken. Vi lånar verk från både privatpersoner och andra konstinstitutioner, och måste lämna tillbaka dem i samma skick vi fått dem.

Vad förväntas

De bästa besöken uppstår då lärarna är intresserade och engagerade i besöket. Hjälpt gärna eleverna att koppla diskussionerna till det ni arbetar med i skolan. Det kan också vara till stor hjälp att du som lärare håller koll på gruppdynamiken och ser till att alla får möjlighet att tillgodogöra sig de olika momenten. Du som lärare har samtidigt möjlighet att ta ett steg tillbaka och se dina elever i ett annat sammanhang. Det är ett bra tillfälle för pedagogisk dokumentation.

SPEED 2 och skolans kunskapskrav

Konst berör flera olika undervisningsämnen. Vi vill gärna lyfta fram kopplingen mellan det här materialet och de kunskapskrav och förmågor som ni arbetar med i skolan. Utställningen och lärarhandledningen erbjuder underlag för dig som undervisar exempelvis i bild, svenska, samhällskunskap, historia, religion, filosofi och psykologi. Bild- och textanalys, diskussioner kring identitet, andra världskriget, kalla kriget, forskning och vetenskap kontra vår samtid och det samhälle dina elever växer upp i ger ingångar för dig och din klass i flera undervisningsämnen. Med det här hoppas vi kunna öppna upp för er i skolans värld att möta oss här på konsthallen och ge eleven en rik ingång till vad konst är och vilken funktion den har för oss i vårt pågående kunskapsinnehåll. I bilagan till denna lärarhandledning hittar du förslag på kunskapsmatriser för de förmågor vi kan se att eleven arbetar med här, samt i diskussioner kring utställningen.

OM UTSTÄLLNINGEN

SPEED 2 består av film- och videoverk av James Richards (Storbritannien, f. 1983) och Leslie Thornton (USA, f. 1951). De åtföljs av en "utställning-i-utställningen" sammanställd av James Richards. Här ingår verk av konstnärerna Horst Ademeit, Tolia Astakhishvili, Adelhyd van Bender, Bruce Conner, Emily Feather, Terence McCormack, Vi Khi Nao, Jens Thornton och Thomas Zummer. Det är en mörk utställningshall man möter, och verk som kan väcka känslor av spänning och nyfikenhet, men även obehag.

De två konstnärerna James Richards och Leslie Thornton har fokuserat på vissa sinnestillstånd när de arbetat med utställningen: insikten om att vi tillhör ett större sammanhang, en förundran inför vetenskapen och vad den kan åstadkomma, samt en känsla av fruktan inför klimathoten. Richards och Thornton har båda en anmärkningsvärd fingertoppskänsla för att bearbeta laddat material. På så sätt lyckas de skapa verk med en uttalad känsla för vår samtid och dess allra mest brännande frågor.

Många av verken i grupputställningen är utförda mot bakgrund av kalla krigets rädsla och självdestruktivitet – en tid som på vissa sätt är kusligt lik vår egen samtid. Flera av konstnärerna använder konsten för att bearbeta en känsla av hot och undergång. Det blir ett sätt att göra ett abstrakt hot synligt och hanterbart. Några av konstnärerna har arbetat maniskt och outröttligt med sina projekt, och har haft ett behov att skapa rutiner och ritualer för att hantera en kaotisk omvärld, som till exempel att systematiskt dokumentera sin omgivning och sina upplevelser. Många har fascinerats av kärnkraft, kärnvapen och olika typer av strålning. Leslie Thornton har en biografisk koppling till utvecklingen av atombomben: både hennes pappa och hennes farfar arbetade inom Manhattanprojektet, det amerikanska forskningsprogrammet under andra världskriget som hade till syfte att ta fram den första atombomben, och resulterade i bomberna över Hiroshima och Nagasaki.

Jens Thornton. Untitled (Hiroshima bomb), 1957. Oil on canvas. Installationsbild Malmö Konsthall. Foto: Helene Toresdotter

OM NÅGRA AV VERKEN

Jens Thornton, Utan titel (Hiroshima Bomb), 1952, Utan titel (Surrealist i Oak Ridge), 1943

Leslie Thorntons farfar Jens Thornton arbetade med Manhattanprojektet: forsknings- och utvecklingsprogrammet som under andra världskriget hade till syfte att framställa den första atombomben. På fritiden målade han. Hans målning föreställande ett svampmoln över Hiroshima är på samma gång ett anspråkslöst och ett mycket laddat objekt, och var en utlösande faktor för James Richards och Leslie Thorntons samarbete. Under kriget blev Thorntons stil allt mer surrealistisk och symboliskt laddad, som målningen från 1943 av ett absurdistiskt landskap med antropomorfa drag, en skarp kontrast till den mörkare svampmolnmålningen.

Horst Ademeit: Daily Photos, 1990-2004, Observation Photos, 1990-2003

Horst Ademeit (1937-2010) ägnade sig helhjärtat åt att dokumentera den osynliga strålning som han benämnde "kalla strålar", och den skadliga påverkan den hade på honom själv och hans miljö. Han dokumenterade sina dagliga observationer med hjälp av såväl polaroidfotografier som analogt och digitalt foto. På polaroidernas vita ramar gjorde han täta noteringar om lukter, ljud och stämningar. Det tvångsmässiga behovet att dokumentera och den övergripande logiken i hans system krävde en rutin som tog över strukturen i hans vardag. Mänskliga figurer dyker i stort sett bara upp i förbigående eller av misstag i Ademeits över 6000 polaroidbilder. Ett undantag är en liten grupp av intima självporträtt, som också visas i utställningen.

Adelhyd van Bender, mappar, 1999-2014

År 2014 dog konstnären Adelhyd van Bender av cancer, vid 64 års ålder. Sedan slutet av 1970-talet hade han levt ensam i en enrumslägenhet, som rymde hundratals pärmar fullproppade med A3- och A4-papper, noggrant sorterade och ordnade i plastfickor. På tusentals sidor – med svart maskinskriven och kopierad text på vitt papper - hade konstnären skapat collage, ritat och handkolorerat geometriska diagram.

Van Benders teckningar visar en fascination för atompartiklarna: protoner, elektroner, neutroner. De påminner om Bohrs atommodell, eller den geocentriska eller heliocentriska modellen för universum. De påminner även om mystiska diagram, exempelvis sefirot från Kabbalan – livets träd inom den judiska mystiken. Konstnärens intresse för och efterforskningar kring kärnkraft framgår av utskrifter, källmaterial och referenser som återfinns i hans pärmar.

Van Bender föddes som Harald Bender i Bruchsal, Baden-Württemberg. Han antog senare namnet Adelhyd, en variant av kvinnonamnet Adelheid taget från det gamla tyska Adalheidis, där "Adel" antyder "från ädla rötter". Van Bender tycks ha identifierat sig som både man och kvinna.

Bruce Conner med Emily Feather och Anonymouse, bläckfläcksteckningar, 1993-2003

Bruce Conner (1933-2008) är framförallt känd för sina experimentella filmer, men arbetade även med penna, bläck och papper där han skapade allt från psykedeliska mönster till repetitiva kompositioner i bläck. Han fascinerades av bläckteckningarnas likhet med psykologins Rorschachtest, vilket syftar till att diagnostisera - eller patologisera - alternativa upplevelser av verkligheten.

I utställningen visas Conners verk tillsammans med verk av hans alter-egon Emily Feather och Anonymouse. När konstnären fyllt 65 och pensionerade sig från att skapa konst, så signerades verk gjorda i hans ateljé av Feather, Anonymouse och Anonymous - tre konstnärer med egna stilar och personligheter.

Leslie Thornton, Cut from Liquid to Snake, 2018

Thorntons film formar sig kring flera starkt kontrasterande röster – den går från kall, till melankolisk, vidare till ängslig. Rösterna i filmen kommer från skilda håll: en privat telefoninspelning som konstnären gjorde under presidentvalet i USA 2016, då Donald Trump segrade, en ögonvittneskildring om de omedelbara konsekvenserna av atombomben över Hiroshima, och ett intimt och uppgivet samtal mellan konstnären och hennes partner om Higgsbosonen och skillnaden mellan tanke och språk. Dessa olika röster skapar en stämning av oro; vi står inför den instabilitet som mänskligheten har försatt sig i, och fortsätter försätta sig i.

Inflätat i detta verk är Thorntons komplicerade känslomässiga reaktion på sin egen familjehistoria. Konstnärens far och farfar var båda ingenjörer i Manhattanprojektet, utan att veta om varandras inblandning. Thorntons far var den som skruvade den sista bulten i atombomben som släpptes över Hiroshima. Innan den lastades på planet så skrev han sitt eget, sin pappas och sin mammas namn på bombkåpan - en inskription som visar hans hängivenhet till sin familj och ett personligt ansvar inför sin skapelse.

Leslie Thornton. Cut From Liquid to Snake, 2018. HD Video, 27 min. Installationsbild Malmö Konsthall. Courtesy konstnären & Rodeo, London/ Piraeus. Foto: Helene Toresdotter

James Richards, Phrasing, 2018

I James Richards Phrasing blir röntgen ett sätt att penetrera föremål och synliggöra en magisk, olycksbådande och inverterad verklighet. Videomuralen upptar rummet som en överdimensionerad ljuslåda och visar collage uppförstorade in absurdum, baserade på bildmaterial som skapats i en industriell röntgenapparat. Richards har exponerat klockor, medicinsk utrustning, kablar och anatomiska figurer för tekniken. Bilderna är ordnade i ett rutnät och tidsmässigt organiserade genom ett mekaniskt bläddrande från ett bildarrangemang till nästa. Därigenom uppenbarar sig en känslomässig, svårgripbar och ibland våldsam, känsla av materialitet. Det är en mörk och känsloladdad framtidsvision.

Vi Khi Nao, James Richards och Leslie Thornton, Sheep Machine Redux, 2019

Denna video- och textinstallation för samman Leslie Thorntons videoverk Sheep Machine (2011) med en dikt av författaren Vi Khi Nao, som är tillägnad videoverket (2018). En grupp av skärmar visar får som betar på ett fält, samtidigt som ett transportband av linbanor rör sig upp och ned längs en bergssida i de schweiziska Alperna. Den andra delen visar samma filmsekvens, digitalt manipulerad och nedbruten till ett pulserande kalejdoskop.

I dikten som är ett svar till detta verk har Vi Khi Nao hackat upp de första tre minuterna av Thorntons video till en sekund långa fragment. Varje strof är strukturerad enligt en tidskod: "00:00 Kolsvart" "00:01 Detta är vete & gräs ". Varje stycke erbjuder en reflektion över etik, djur och maskiner.

Leslie Thornton, James Richards & Vi Khi Nao. Sheep Machine Redux, 2019. Installationsbild Malmö Konsthall. Courtesy konstnärerna & Rodeo, London/ Piraeus; Galerie Isabella Bortolozzi, Berlin; Cabinet Gallery, London. Foto: Helene Toresdotter

UPPGIFTER ATT GÖRA PÅ KONSTHALLEN

Samtidskonsten erbjuder en möjlighet att diskutera och arbeta med såväl dagsaktuella som existentiella frågor. Här har vi samlat några frågeställningar att samlas kring. De har inga entydiga svar, och kan snarare ses som utgångspunkter.

Nyckelord:

Dystopi	Paranoia	Mardrömmar	Rädsla
Desinformation	Fake news	Kalla kriget	Besatthet
Radioaktivitet	Atombomb	Röntgen	Vetenskap
Mätinstrument	Sortera	Kategorisera	Arkivera
Geometri	Diagram	Mystik	

- Jens Thornton har med två målningar i utställningen, hur skiljer de sig från varandra? Titta t.ex. på färg, stil, innehåll och vilken känsla som finns i bilden. Vad kan det finnas för förklaringar till dessa skillnader?
- Horst Ademeit dokumenterade varje dag i bild och text. Välj ut en av hans bilder och beskriv stämningen, utifrån din egen fantasi.
- Flera konstnärer i utställningen har lekt med sin identitet. Adelhyd van Bender bytte namn, Bruce Conner använde sig av alter-egon: han signerade verk med andra namn än sitt eget. Vad kan vara fördelen med det? Hur viktigt är ett namn?
- Leslie Thornton arbetar med en familjehemlighet i sitt konstnärskap, hennes pappa och farfar arbetade i hemligstämplade projekt. Hur hänger information och sanning ihop? Finns det information som är farlig? Vad skulle det kunna vara? Finns det information som är objektivt sann för alla? Varför - varför inte? Vad har du för relation till "fake news" och desinformation?
- Adelhyd van Bender har gjort en mängd dokument där han blandar influenser från vetenskap, mystik och religion. Hur påverkar dessa olika sätt att förklara världen varandra när de kombineras? Blir vetenskap något annat när den används jämte religion? Vad skapar van Bender för känsla när han kombinerar dessa?
- James Richards videomural Phrasing bläddrar mellan olika bildcollage. Ser du något sammanhang mellan bilderna? Vad får du för associationer av bilderna? Är det motiv du känner igen? Är det något du absolut inte kan identifiera? Försök att beskriva de bilderna med ord. Richards har använt en röntgenapparat för att ta fram vissa av bilderna, kan du se vad han har röntgat för något? Kan man få fram information om exempelvis tid genom att röntga en väckarklocka?
- Leslie Thorntons Sheep Machine Redux kombinerar sex monitorer med en väggtext. Hur hänger de olika monitorerna ihop? Hur hänger texten ihop med monitorerna? Texten är skriven av en poet, vad tycker du att den adderar till verket, och varför?
- Framtagandet av atombomben och bombningarna av Hiroshima och Nagasaki är ett tema i utställningen. Vilket ansvar har vetenskapsmännen som utvecklade bomben? Vem har ansvar för krig och fred?

BONUS:

KONST → LITTERATUR

Fem poeter har skrivit dikter utifrån fem konstverk i utställningen. De finns samlade i ett häfte som delas ut kostnadsfritt på Malmö Konsthall och biblioteken i Malmö. Här har vi samlat några frågor att använda på materialet när ni är tillbaka på skolan.

Ida Börjel / Leslie Thornton

- Vad handlar texten om?
- Hur tror du den fortsätter?
- Hur skulle du beskriva personen som skriver brevet?
- Hur skulle du beskriva personen som brevet skrivs till?
- I texten refererar författaren till en sekvens i konstnären Leslie Thorntons verk Cut From Liquid to Snake, där bilden fylls med myror. En fråga ställs: "Jag vet inte om myrorna i din film är rädda, hur ser man att en myra är rädd, att den är i fara?" – Ja, hur ser man det? Eller ett annat djur för den delen? Eller din bästa kompis? Finns det flera sätt att känna sig rädd på? Vad är orsaken till att vi blir rädda?
- Stämningen i texten kan tyckas gå lite upp och ner; precis som i verkligheten - alla dagar är inte bra dagar. Tycker du att det är viktigt att alltid ligga på topp? Hur känner du när saker och ting inte går som du planerat? Hur hanterar du rädslor och osäkerheter?

Ursula Andekjær Olsen / Adelhyd van Bender

- Andekjær Olsen skriver att hon brukade tänka att smärta och död var två punkter på samma skala. Vad tänker du menas med det?
- "evighet till evighet", skriver Andekjær Olsen. Vad lägger du i begreppet evighet? Går evigheten att mäta? Hur? Varför/Varför inte?"
- Texten är skriven mot konstnären Adelhyd van Benders verk Utan titel (archive #64). Beskriv på vilket sätt du tycker att de är och/eller inte är sammankopplade.

Adelhyd van Bender, Folders, 1999–2014.
Blandteknik på papper i plastpärmor, 32 x 29 cm vardera.
Courtesy of Delmes & Zander, Cologne.
Foto: Frank Kleinbach.

Johan Jönson / James Richards

- Texten är skriven mot konstnären James Richards verk Phrasing. Beskriv på vilket sätt du tycker att de är och/eller inte är sammankopplade.

”Istället för språk bildregim
Som inte kan översättas”

- Vad tänker du menas med det? På vilket sätt kan språk vara någonting mer än det talade och skrivna? Och vad händer när en översätter någonting?

”Livet spelar in.
Döden framkallar.”

- Här har Jönson använt kamerans kan tyckas väldigt konkreta funktioner, att spela in och framkalla, och applicerat på något mer abstrakt: livet och döden. Vad skapar det för känsla? Vad får den raden för innebörd för dig?

”Det överstrukna, raderade och exkluderade återkommer som rå affektionskraft”

- Tänk dig att det kan översättas till tankar om ens liv – det en vill glömma – stryka över och radera – återkommer ”som rå affektionskraft”. Vad tänker du menas med det?

Tammam Hunaidy / Horst Ademeit

”Kriget som nyss har tagit slut kommer att börja om igen”

- Hur kan något som redan hänt börja om igen?

Aase Berg / Bruce Conner och Emily Feather

”Var goda sluta förnedra er själva
Var goda sluta dö
I alla fall i onödan”

- Vad tror du menas med det? Hur kan en dö ”i onödan”? Vad är det att inte dö i onödan?

Bruce Conner, DISSERTATION OCTOBER 5, 1994, 1994.

Ink and pencil on paper, 27 x 29.5 cm.

Foto: Frank Kleinbach.

©Conner Family Trust, San Francisco och Artists Rights Society (ARS), New York.

Courtesy of Paula Cooper Gallery, New York.